

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 124.

V Ljubljani, v petek 1. junija 1888.

Letnik XVI.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

edini katoliško-konservativni slovenski dnevnik

velja za Ljubljano pri opravištvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan 12 gl.

„ pol leta 6 „

„ četrt leta 3 „

„ jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.

„ pol leta 8 „ — „

„ četrt leta 4 „ — „

„ jeden mesec 1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z duem naročbe.

Vredništvo in opravištvo „Slovenca“.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 30. maja.

Dispozicijski zaklad.

Pred sklepom včerajšnje seje naznanil je predsednik poslaniški zbornici, da je gospodska zbornica v državni proračun sprejela dispozicijski zaklad v znesku 50.000 gld., in da bode to premembo stavil na dnevni red današnje seje. Načelnik budgetnega odseka je prosil zbornico dovoljenja, da bi smel budgetni odsek o njej ustno poročati, ker je zaradi pičlega časa reč silno nujna. Odsek se je danes ob devetih dopoldne sošel in je pritrdil premembi gospodske zbornice, ki je prišla kot prva točka na dnevni red današnje seje. Človek bi bil mislil, da ne bo o tej zadevi nobenega razgovora več; ali varali smo se. Oglasili so se trije govorniki zoper dispozicijski zaklad, levičarja Fuss in Plener, pa mladočeški poslanec dr. Vašatý.

Fuss je ropotal zoper vlado in se hudoval

nad gospodsko zbornico, ker ni pritrdila vsem sklepom poslaniške zbornice. Tudi si je prizadeval dokazati, da odklonitev dispozicijskega zaklada pomeni nezaupnico vladi in da ji je večina prvi pot to nezaupnico izrekla.

Plener je ponavljal izjavo levičarjev, da hoče skupno tudi sedaj glasovati zoper dispozicijski zaklad, ker sedanji vladi ne zaupa.

Dr. Vašatý je ravno to naznanjal v imenu mladočeških poslancev, ki od sedanje vlade za češki narod nič ne pričakujejo. Ministri imajo sicer še dobre besede in izgovore, vladni listi pa zmerom hujskajo za vojsko zoper Ruse in vznemirjajo mirno ljudstvo. Zato ne zaslužijo nobene podpore.

Poročevalec dr. Mattuš je v imenu desnice povdarjal, da v dovolitvi tega zneska ne vidi nobene zaupnice za vlado, ampak le redno državno potrebo, da je zaradi tega že prvič glasovala zanj in da je bil odklonjen le po neki pomoti. Iz tega vzroka bode večina tudi sedaj glasovala za dispozicijski zaklad.

Ko je prišlo do glasovanja, prosil je dr. Poklukar g. predsednika, naj veli glasujoče prav sošteti in razmero glasov naznani zbornici. Velika veselost razlegala se je po tej kratki opazki po dvorani, ker so se vsi spominjali, da je pri prvem glasovanju baron Dummreicher napačno štel glasove in s tem zapeljal še g. predsednika.

Poslanec Türku pa to ni bilo dovolj, predlagal je marveč glasovanje po imenih, ki je bilo zadostno podpirano. Smešni so bili pri tej priliki nemško-avstrijski klubovi; niso namreč vedeli, kaj bi storili, ali bi Türkov predlog podpirali ali ne; vstajali so, pa se zopet vsedali in se vedno gibali kakor glumači. Konečno jih je vendar toliko obstalo, kolikor jih je zadostovalo za ustno glasovanje, ki navadno traja cele pol ure. Ko je zadnji oddal svoj glas, naznani g. predsednik, da je dispozicijski zaklad sprejet s 169 glasovi proti 116. Z levičarji so glasovali mladočeški poslanci pa grof Coronini; južni Tirolei so glasovali z desnico, tržaški Italijani in Istrijani pa so se bili umaknili glasovanju. S tem je bil državni proračun konečno rešen in bo

jutri uradno proglašen v „Wiener Zeitung“, torej ravno zadnji dan, ko poteče obrok začasnega pobiranja davkov.

Špiritni davek.

Po dovolitvi podpor nekaterim poškodovanim krajem na Tirolskem in Gališkem se je nadaljevala splošna razprava o špiritnem davku. Prvi je govoril protisemit Türk, ki je levičarjem prav debele drobil pod nos, češ, da zmerom prežé, kako bi prišli zopet na krmilo in da so se hoteli v dosego tega namena ravno te prilike poslužiti ter se zvezati s Poljaki. Tudi je trdil, da se žganje vsled novega davka ne bo podražilo, ampak bodo le prodajalci ob svoj preveliki dobiček, kar nas pa ne sme tolikanj brigati, ker se je ta dobiček večinoma stekal v židovske žepe.

Za njim je bila splošna razprava sklenjena in sta bila za generalna govornika izbrana Plener na levič, poljski poslanec Rutovski pa na desnici.

Plener je pri tej priliki izdal skrivnost, da so hoteli levičarji res Poljake z lepimi obljubami odcepiti od desnice in v zvezi z njimi napraviti nov zakon, ki bi bil ustrezen državnim koristim. To upanje je šlo po vodi, ali levice ni sram, da je nekoliko časa gojila to upanje!

Dr. Rutovski je jako obširno razpravljal izgubo, ki po novem davku zadene gališko deželo, ki je imela od propinacijske pravice vsako leto okoli 5 milijonov gld. dohodkov. Vendar je konečno zagotavljal, da bodo Poljaki glasovali za pričetek posebne razprave.

Poročevalec Mežnik je dobro podajal levičarje, češ, da so se v odseku tako zelo potegovali za uboge Poljake, da je on ravno vsled tega predlagal, naj se jim dovoli 1 milijon gld. odškodnine. Zdaj jim pa levičarji te odkupnine ne privoščijo! Poljski poslanci so imeli hudo stališče, doma je bilo vse zoper nje, deputacije so jih obsipale, ali vendar so imeli toliko zatajevanja, toliko previdnosti, rodoljubja in požrtvovalnosti, da so deželne koristi stavili pod koristi države. Levičarji so se večkrat posmehovali govorniku in mu nekaterokrat na ves glas oporekali. Ko je prišlo do glasovanja, bilo je s 184 glasovi

LISTEK.

Le pošteno!

Slika iz življenja. Česki spisal Al. Dostál, prevel H. H—e.
(Dolje.)

To pesem je pela kot otrok, se je je učila prvič na glasovir, to so peli večkrat vsi trije, dokler še ni bil Urh v samostanu. Večkrat zvečer, ko je počivalo vse, spalo, zapela si jo je Karla pri odprtem oknu, in topoli so šumeli, kakor bi si pripovedovali o tem petji.

Prej ni znal nobeden v Janovu te pesmi, pa od hčere mlatičevih so se je vsi naučili v kratkem. Pa Marija ni hotela „tlukot srce“ peti, rekši, da se zmiraj razžalosti potem, in revščina, zapuščenost vsede se jej v srce. Le takrat, ko jo je Karla z lepo donečim glasom zapela in prišla k zadnjemu odstavku, ni se mogla več ustavljati in je dostavila:

„A kdaj tu konec nám — tu nese duši tam,
Kde večna sláva nas očekáva.“

„Kakor bi šle v Vamberice, Karla, ali kakor bi se zapiral nad nama grob in bi peli „Miserere“, smejala se je Marija. „Zakaj si tako žalostna? Kakšno navado imate vi olikani in bogati ljudje, da zmiraj blaznite in na ta-le svet gledate kakor na žalostno igro?“

„Ne nagajaj, Marija, ne nagajaj. Veš, kako čislam jaz to bogatsvo in učenost, katero ti hvališ?“

„No, mislim da ni nobenega, kakor si ti; ko pridejo svatje, tečeš proč, tako počenjaš, kakor bi hotela iti v samostan.“

„Ne jezi se in miruj! Jaz si bom vzela tega, ki je meni všeč, in kogar bodem jaz ljubila, ter nobenega tacega ne, ki gleda prej v knjige, ogleduje polja in travnike, povprašuje po denarju, in še-le potem potrka na vrata, in ko pride, je njegova prva beseda: „dota?““

„Vidi se, da si učena. Čudna očala so ti dali. Pa naj bo! Ali veš, da mi je pisal Urh? Pravim, meni sami je pisal!“

Karla se je ustrašila, zarudela in komaj se upala vprašati, kaj piše on, in kako se mu godi?

„Tukaj imaš pismo, preberi ga!“ rekla je Ma-

rija, in dala pismo. Bilo je res napisano Mariji. S tresočo se roko je odprla Karla pismo in brala:

„Ljuba, draga moja sestra!“

Ko sva se ločila, rekla si mi, da naj Ti vse odkritosrčno popišem, kako mi je v samostanu všeč. Ko bi moral resnice pisati dragim starišem, kako sem tukaj nezadovoljen, kako sem tukaj stisnen, lomili bi roke nad svojim sinom. Le Tebi, draga duša, hočem razodeti, da ne bom nikoli vstopil v red, in da bom šel po skušnjah raje v semenišče, kot bi se tukaj na vekomaj pokopal. Le to me boli, da bom nepošteno ravnal, da se od samostana živim in potem ga bom za zmiraj zapustil. Bog bo že dal, da bom mogel povrtniti samostanu vse ali vsaj del, ko si bodem zaslužil denar sam. V veliko tolažbo mi je, da si morem zapeti zvečer kak odstavek pesmi, katero smo peli v pristavi: „Se srcem divno hrát.“ Kaj pa počnete? Žal mi je, da se nisem poslovil z gospodičino Haldovo. Pozdravi jo od mene. Še-le čez dve leti bom mogel iti domov na počitnice. Zdaj se bom pridno učil in se vas spominjal. Pozdravlja Te Tvoj odkritosrčni brat Urh.“

proti 113 sklenjeno pričeti posebno razpravo. Z desnico so glasovali Coroninjeveci, južni Tirolci in protisemiti Türk, Schönerer, Verzani in Fiegel. Tudi mladočeski poslanci so glasovali s svojimi češkimi rojaki. Predsednik bi bil sejo rad še nadaljeval, dasi je bila ura že četrt na pet, ali levičarji so zahtevali konec seje, ki je bil pri glasovanju tudi sprejet, ker so nekateri Poljaki glasovali z levičarji.

V gospodski zbornici

je baron Apfaltrern pri budgetni razpravi udrihal po slovenskih sodnijskih uradnikih, ki so vsi napeti narodnjaki in verni pristaši slovenske stranke, kar je tem čudneje, ker so politični uradniki v tem oziru mirnejši in zmernejši. Sodnijski uradniki med seboj skoraj tekmujejo, ker vidijo, da tem prej dobé boljšo službo, čem gorečnejši Slovenci so. G. baron se je izpodtikal tudi nad slovenskim vknjiževanjem v zemljiščne knjige, češ, da je slovenski jezik še mlad in malo razvit, in da bi bilo varneje zemljiščne knjige spisavati samo nemški. Poročevalec gospod Miklošič je kot jezikoslovec dobro zavračal barona, rekši, da se prosti govor slovenskega ljudstva od pismenega jezika gotovo ne razločuje bolj, kakor na pr. švabski jezik od pismene nemščine. Toliko za zdaj; kadar dobim stenografični zapisnik dotične seje, izpregovorim o tem dogodku malo več, ako se mi bode zdelo potrebno in vredno.

Priziv polit. društva „Edinost“ zavrnjen.

(Izvirni dopis iz Trsta.)

Časniki so pisali in mi smo brali, da so slovenski poslanci sklenili glasovati proti naučnemu ministru v budgetni debati, ako se jim ne zagotovi in ne dá častna beseda, da bode naučno ministerstvo vsaj nekaj izpolnilo, kar bi bilo do sedaj moralo storiti in kar so slovenski poslanci s polnim pravom zahtevali. Brali smo takrat, majali z glavami in ostali neverni Tomaži, dokler ne vidimo na svoje oči in se sami ne prepričamo o izpolnjenih obljubah, katere je menda naučni minister obljubil in to tembolj, ker se je zatrjevalo, da je vse tajno in da se bo čez nekoliko časa videl uspeh in da so v prvi vrsti Slovenci izvan Kranjske.

Kako bode v tej zadevi s kranjsko gimnazijo? Najbrž tako, kakor je bilo do sedaj odločeno — šla bode po vodi — Savi, čeravno se je g. poslanec Klun toliko trudil s svojim govorom, da bi jo zopet rešil.*)

Za kranjsko gimnazijo pridejo na vrsto druge dežele — in v prvi vrsti je menda za to odločeno Primorsko; to smo čuli že iz vira, kateri je več ko gotov, iz tukajšnjih ultra-italijanskih listov. Tako so donesli predzadnjo soboto „Indipendente“ in v nedeljo „Mattino“ in „Piccolo“ sledečo vest: „Kakor smo izvedeli iz verodostojnega vira, je tukajšnjega slovenskega društva „Edinost“ priziv proti odloku namestništva za napravo slovenskih šol v Trstu naučno ministerstvo odbilo.“

Ko je prvi dobil ta list v roke in bral to vest, pač ni mogel verjeti kaj tacega, ampak bral še in

*) Osoda kranjski gimnaziji je že določena, da namreč poneha, kakor trdijo zanesljiva poročila. (Op. vred.)

Karla je brala pismo nekako predolgo. Večkrat se je ustavila, ter se morala konečno obrniti; solzé so jej silile v oči.

„No, kako naj bi pozdravila brata od tebe?“ vprašala je Marija, spravljajoč Urhovo pismo. Tega vprašanja se je ustrašila dobra deklica tako, da ni znala kaj odgovoriti. Hočem — ali ne?

„Ne vem, kako bi bilo všeč gospodu Urhu v samostanu, ko bi se ga upala pozdravljati,“ je odgovorila.

„No, ne boj se, ne boš ga privedla s pota, na kateri je vstopil tako nerad. Revščina in beda je huda reč, tej mora darovati človek mnogokrat svoje življenje, svoj blagor, svojo srečo.“

Mariji so stopile v oči solzé. Bila je revna deklica, revščino so jej očitali, in zdaj je moral vstopiti zaradi revščine ljubljani brat v samostan. Tudi Karli se je pokazala solza v modrem očesu in tekla po obrazu. Za koga se je solzila Karla, za Marijo ali za Urha? Za oba. Za koga se je jokala Marija, za prijateljico ali za brata? Za osodo obeh. Prešinilo jej je glavo. Kar ni pred slutila, danes, zdaj jej je popolnoma jasno. Zato je pela Karla

zopet bral, in potem poda list drugemu znanecu, naj tudi ta bere, in šel je list iz roke v roko, vsak je hotel hitro brati in zvedeti, kaj je? Vsakdo je mislil, da se je morda zmotil, ko je bral to in da je morda izpuščena kaka besedica „ne“, kakor v Tisze novoletnem govoru, ali bilo ni nič tacega, ampak vse prav od besedice do besedice je stalo tako v listu ta dan, in potem drugi dan zopet, v drugih dveh ravno ta novica.

Kako je vsakega Slovenca ta vest zadela, vsak si lahko misli. Slovenci žalostni, premišljuječ, kako se more v resnici kaj tacega zgoditi, Italijani pa veseli, letali so drug k drugemu in liste kazali, kolikor hitro so mogli, ljudem svoje stranke. In kjer sta bila te dni skupaj dva Italijana, predmet njih govora je bil o tem prizivu, ker zgodilo se je, kar še sami niso pričakovali.*)

Ali je to ona obljuba naučnega ministerstva? V Ljubljani so morali napraviti nemško šolo za trideset otrok, tukaj v Trstu pa kaj tacega ne gre za otroke 1429 očetov; ali morebiti to število očetov nima toliko otrok? Ali pa naučno ministerstvo res hoče verjeti poslancu Burgstallerju, koji je rekel v državnem zboru, da imamo Slovenci v Trstu 11 ljudskih šol, ko nimamo v mestu Trstu nobene, ampak samo v okolici tržaški, izmed katerih ste pa samo dve blizu mesta, ona v Rojanu in pri sv. Ivanu? Ali naj tržaški Slovenci v mestu pošiljajo svoje otroke v zelo oddaljene šole v okolici, ker bi je doma lahko imeli tako rekoč pred nosom, in naj svoje majhne otroke, katerih velikokrat niti doma ni varno puščati samih, pošiljajo tako daleč skozi ulice in trge, po katerih dirjajo vozniki, kolesarji itd.?

Kateri razlogi so vplivali, da je ministerstvo odbilo priziv? V odgovoru pravi magistrat, da je ministerstvo odbilo priziv, ker društvo „Edinost“ ni pooblaščen v svojem imenu sestavljati prizive itd.

Pa tudi gospodje sami pri namestništvu so dobili več, kakor so pričakovali, ker tudi ti so že mislili, da konečno bi znabiti vendar bilo treba ustanoviti kje tukaj kako slovensko šolo in so se že posvetovali, kje bi bil tak prostor najbolj pripraven. No, naj bodo le potolaženi ti gospodje!

Pa tudi če so bili Italijani tega zelo veseli, nekaj jim je vendar še veselje kalilo, kar so pokazali tudi njih časniki, trdeč, da za sedaj je pač bližnja nevarnost odvrnena, kako bode v prihodnje, kdo vé? Kaj ko bi bili Slovenci tako bistro glave, da bi se pritožili še na kako višje sodišče? Pa tudi tega veselja si nekateri vročekrvni niso hoteli kaliti in začeli govoriti po mestu, da se nikamor ne moremo pritožiti, kar pa mislim, da jim bode vendar izpodletelo, in potem bomo še-le vedeli, pri čem smo.

Odkod pa so italijanski listi vse to prej vedeli, ker je bil društvu „Edinost“ odgovor poslan še-le 24. t. m.?

To je lepa uradna tajnost na tržaškem magistratu!

*) Naslednje vrstice smo morali izpustiti, ker bi inače bral list le g. državni pravdnik. Vr.

tako rada: „Tlukot srce“, zato te stiske, zadrege in solzé. Ko bi bila pred nekim časom znala za bratovo in prijateljičino ljubezen, nikdar bi ne dovolila, da bi bil šel Urh v samostan.

Danes ni šla Marija s petjem s pristave. Sreč jo je bolelo, glas spodletaval. Karla tudi ni pela „Se srcem divno hrát“, in je bilo vendar tako lepo v prirodi. Polja so bila pogrnena z velikim plaščem mrzle zime, in vejice na drevesih sami biseri. Solnce se je v nje upiralo, bleščalo se in oči slepilo.

Pod nogami obeh deklic je hrustalo, topoli so jima metali na glave snežne kosmiče. Korakali ste tiho, vsaka je imela svoje misli, smoter obeh je bil tisti — Urh.

„Ne bodi žalostna, Karla, saj še niso privezali brata; izstopi lahko vsak dan.“

„Potem pa bo šel v semenišče“, je pridjala Karla. „E, kaj še“, odgovorila je Marija, „mnogo se piše in se govori, pa do dela je predaleč. Sploh, Urh se bo učil polna tri leta, ter bo še dosti vode odteklo do tistega časa.“

Tako ste se razšli prijateljici.

Govor poslanca dr. Ferjančiča v državnem zboru dne 23. maja 1888.

Visoka zbornica!

Pred jednim letom razvil sem sliko justičnih razmer v deželah, kjer prebivajo Slovenci. Ko bi bil mej tem opazil, da se sodniška oblastva blagovoljno prizadevajo odstraniti grajane neugodnosti, če tudi počasi, vendar stalno, letos bi več o tem ne govoril.

Pa ne gledé na to prigodilo se je v pravosodji v minolem letu dovolj slučajev, o katerih moram govoriti. In ko bi ne bilo ne to ne ono, že trditve z nasprotne strani zahtevajo, da povemo svoje mnenje.

Lahko bi se tako pripravili, da bi odgovarjali le na nasprotne trditve. Pričakoval sem, da bode gospod poslanec celjske mestne skupine govoril o slovenskih zemljeknjižnih vknjižbah, ker se je več deželnih zborov pečalo z dotičnim ukazom. Manj pa sem pričakoval, da bode gosp. poslanec kritikal nekatera imenovanja v pravosodji. Mislim torej, da je ta predmet vsilila lastna čestitljivost, kajti visoka zbornica se bode še spominjala, da je stavil interpelacijo o imenovanju nekega notarja, ki pa ni imela zaželenega uspeha, ker imenovanje se ni izvršilo v smislu interpelacije. (Poslanec dr. Trojan: Prav je!)

O tem bom torej govoril. Vendar, kar se tiče slovenskega vknjiževanja, moram se pečati z neosnovanimi, a vendar nasprotnimi nazori, ki zaslužijo večje pozornosti, nego razlaganje gospoda poslanca.

Sila njegovega govora ni bila v posebnem načinu razprave o teh dveh predmetih, temveč v nečuvnih zabavljicah, katere je vrgel Slovanom v obraz. (Živahno odobravanje na desnici.) Sila njegovega govora je bila v razžalitvi, da Slovani nimajo pravotvorne moči, niti pravnega čuta. (Tako je! na desnici.)

Gospoda moja! Jaz mislim, da mi pritrdijo vsi Slovani v visoki zbornici (Poslanec dr. Vašaty: Vsi olikani ljudje!), če pravim, da nam je to razžalitev vrgel v obraz najmanj poklicani v tej visoki zbornici. (Živahno odobravanje na desnici.) Sam ne bom sodil gospoda poslanca, sklical pa bi se lahko na sodbo, kojo so izrekli o njem njegovi somišljeniki (Tako je! na desnici), sklical bi se na „N. Fr. Pr.“ z dne 4. maja t. l. (Veselost na desnici. — Poslanec dr. Vašaty: To ne bi bil dokaz!), vendar mislim, da se ž njegovimi pristaši, ali bolje z onimi, na katere se on obeša (Velika veselost na desnici), strinjamo v sodbi o tem gospodu, in ti bi gotovo njegovih izjav ne hoteli smatrati kot svoje. Toliko o tem gospodu.

Sklenil pa sem govoriti tudi o svojih stvareh in to hočem storiti strogo stvarno. Moral bom kazati na osebe, toda storil bom to le toliko, kolikor se osebe ne dadó ločiti od razmer, o katerih hočem govoriti. Povedati moram naprej, da žalibog ne bom mogel govoriti o pravosodnih razmerah Slovanov, ker bi bil preobširen, in to bi ne bilo umestno, ker že nenavadno dolgo trajajo obravnave.

Če se bom pečal z nadsodiščem v Gradci, storil bom le iz navedenega vzroka. Težavna je stvar, pritoževati se o zanemarjenji narodovega jezika v uradih in posebno pri sodiščih. Pripisuje se žalibog tem vprašanjem vedno političen značaj, in vendar bi to ne smelo biti; kajti raba kacega jezika v uradu je vprašanje pozitivnega prava in kakovosti pravosodja. (Pritrjevanje na desnici.)

In ravno to, ker se pripisuje temu vprašanju eminentno političen značaj, je vzrok, da se razmere ne zboljšajo, da bi ustrezale namenom pravosodja. (Klicí na desnici: Žalibog!)

Le tu in tam opazimo napredek, navadno ostaja vse pri starem ali pa nazaduje. Napredek je le pri deželnem sodišči v Ljubljani. Kar se tiče okrožja novomeškega, je slovensko uradovanje precej napredovalo in predsedstvo ga ne ovira; vendar prepušča predsedstvo volji posameznih uradnikov, če hočejo slovenski uradovati ali ne. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. junija.

Notranje dežele.

Kranjski deželni zbor se bo sešel tekom junija, da konečno potrdi konvertovanje zemljiško-odveznega dolga. Ako bo do tedaj deželni odbor iz-

gotovil svoje predloge, rešil jih bo takoj deželni zbor.

Avstrijskega vojaškega škofa dr. Gruscho imenoval je papež prestolnim asistentom.

Državnozborni kazenski odsek sešel se je minoli tork k seji, da bi se posvetoval o postavi zoper ponarejanje živeža, toda raziti se je moral, ker ni prišlo za sklepčnost zadostno število članov. Posebno ta odsek nima sreče gledé vnetih in delavnih državnih poslancev!

Gališki obrtni shod, ki se je vršil dné 27. t. m. v Lvovu, pečal se je z vojaškimi zalaganji; sklenil je zahtevati decentralizacijo dosedanjega sistema, da bi se vlada pri tem bolj ozirala na provincije.

Gališki deželni zbor se bo sešel k rednemu zasedanju meseca septembra.

Predvčerajšnjim so prišli **trije višji častniki pruskega velikega štaba** v Lvov, da si ogledajo avstrijske stališča ob meji. Ta dogodek je napravil veliko razburjenost; posebno v Galiciji čujejo se dan za dnevom najneverjetnejša poročila o vojskini nevarnosti.

V šolskem odseku **hrvatskega** sabora je predlagal Marković dné 29. maja v imenu združene opozicije, naj se šolskopostavni načrt zopet izroči vladi, da naprosi škofijske oblasti za mnenje v tej zadevi. Predlog se je odklonil ter nadaljevalo specialno posvetovanje.

Ogerski domobranski minister Fejerváry bo v kratkem predložil ogerskemu državnemu zboru postavni načrt o pomnoženju domobranske armade.

Vnanje države.

Družba turških zveznih železnic je jako neprijazna nasproti **bolgarski** vladi. Ko je princ Ferdinand potoval v Kazanlik, branila je družba vlaku, da bi se vozil po turško-zvezni progi, ter je trebalo mnogo brzovolk mej Sofijo in Carigradom, predno je bila odстранjena ta zapreka. — Bolgarski izseljenci nameravajo od Drenopolja planiti v Bolgarijo. „Pol. Corr.“ zatrjuje, da ta vest ne provzročuje vladi nikakoršnih skrbi.

Od **ruske** meje se poroča, da Rusi najhitreje utrjujejo Varšavo, ker se bojé, da bo sovražnik v slučajih vojske napadel najprvo to mesto. — Vlada bo v kratkem odstavila rektorja petrograjskemu vseučilišču, Vladislavova, kojega nepriljubljenost je provzročila lanske nemire mej velikošolci. — V Moskvi se bo poročil sin ministra notranjih zadev, grofa Tolstoja, s hčerjo umrlega časnika Katkova.

Nemški cesar je podpisal, kakor je izvedela „Nat. Ztg.“, pred nekaterimi dnevi zakon o podaljšanji zakonodajske dóbe pruskega deželnega zbora.

Francoski minister javnih del obravnava z družbo iztočnih železnic o predruženju proge za vshodne vlake, da bi se takó prihranile francoskim potnikom sitnosti gledé potnih listov v Alzaciji-Loreni. — Dné 29. maja naznanil je v zbornici poslanec Gerville-Réache, da bo interpeloval vlado zaradi Tiszovega govora o razstavi. Minister Goblet ga je prosil, naj počaka še toliko časa, da bodo prišla vladi natančnejša poročila.

V **italijanski** zbornici je zahteval dné 26. maja pravosodni minister Zanardelli, naj sprejme zbornica „en bloc“ zloglasni kazenski zakonik, preteč, da bo vlada preklicala celo to zadevo, ako bi hotel kdo kaj predruženiti v načrtu. Edini poslanec Toscanelli mu je ugovarjal, da nikakor ni zadovoljen z dvostranostjo, koja dandanes tako skrbno goji vlada in ki se kaže v nesramni predrznosti tega zakonika. Govornik nikakor ni sovražnik „zjedinjeni Italiji“, glasoval pa bo zoper to postavu, ako tudi pri tem pade pravosodni minister.

Poluuraadni **rumunski** list „Romania Libera“ naznanja: Vlada je našla v listinah odstopivšega ministra Bratianovega dokaze, da je avstrijsko in nemško časopisje stalo mnogo denarja.

Iz **Kajtre** se poroča: Požigalci so zanetili taborišče Osmana Digma pri Handubu, da bi ga prisilili, naj zopet odpotuje; pri tem je poginilo dvatisoč vstajnikov.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 29. maja.

(Konec.)

V imenu šolskega odseka poroča mestni odbornik profesor Toma Zupan gledé ustanovitve šole za šivanje čipek in umetno vezenje v Ljubljani. Poročevalec natanjko razlaga vse razprave o tej zadevi, katerih so se vdeležili razni zastopniki v posebnem odseku, in konečno se je dogovorilo, da omenjena šola naj bi se ustanovila prav po ministerski izjavi s slovenskim poučnim jezikom v Ljubljani in razdelila naj bi se na dva oddelka, vsak trajajoč po dve leti; učiteljsko osobje naj bi bilo po ministerski izjavi ena učiteljica-voditeljica z letnimi 1000 gld., druga z letnimi 800 gld., eventualno ena učiteljska moč za risanje in sostavo črtežev z letnimi 800 gld. in ena pomožna moč za ponavljalni pouk, trgovsko računstvo, knjigovodstvo itd. z nagrado 300 gld. Te redne troške za učiteljsko

osobje v znesku 2900 gld. bi prevzela naučna uprava sama in istotako troške za pisarno in vodstvene potrebe, vsakoletnih 100 gld. Za šolske prostore in postrežbo potrebovalo bi se primeroma letnih 1200 gld. in za te naj bi skrbela mestna občina Ljubljana. Zato naj bi se sl. trgovinska in obrtna zbornica naprosila, istotako deželni odbor in kranjske hranilnice vodstvo, da dovolijo po nekoliko podpore. Dne 26. maja t. l. se je vsled naročila mestnega magistrata sošel šolski odsek, pomnožen s finančnim odsekom, da bi se posvetovala in potem dobila mestnega zbora odobrenje gledé onih zavez, ki naj bi je prevzela mestna občina, da se zagotovi pričetek in obstanek tej mestu in deželi tako velevažni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek. Oba odseka sta se soglasno zedinila staviti mestnemu zboru sledeče nasvete:

1. Mestni zastop ljubljanski sklène napram dopisu sl. ministerstva za bogočastje in uk pravomočno izjavo, da pripravi ljubljanski strokovni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek zahtevane prostore in hoče skrbeti za vzdrževanje teh prostorov, za kurjavo, snajenje, postrežbo, potem za šolsko orodje.

2. Mestni magistrat naj nemudoma izvrši dotični sklep mestnega zbora.

Gospod župan izjavlja, da mu je došel pred sejo mestnega zbora dopis kranjske kupčijske zbornice, kateremu je v prepisu priložen dopis slavne kranjske hranilnice o zadevi ustanovitve te šole in o doneskih, katere hoče kranjska hranilnica donasiti tej šoli. Po dopisu hoče hranilnično vodstvo, ako občni zbor sklepom vodstva pritrdi, prinašati vsako leto sledeče svote: za stanovanje na leto 200 gld., za opravo šole jedenkrat 200 gld., za učila jedenkrat 250 gld., za dopolnjenje istih letnih 50 gld., za ustanove na leto 500 gld. Vsa ta darila veljajo za prihodnja tri leta. Gosp. župan Grasselli izreče gorko zahvalo kranjski hranilnici, čemur ves mestni zbor z obnim odobravanjem pritrdi.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški vpraša, ali se je že skrbelo po magistratu za potrebne prostore, na kar gosp. župan Grasselli odvrne, da je primernih prostorov dosti na razpolaganje, a ker se ta šola prične šele v jeseni letošnjega leta, bode mogoče dobiti še boljše prostore. Potem se nasvêti šolskega odseka odobré.

V imenu odseka za olepšavo mesta o napravi načrta ljubljanskega mesta poroča mestni odbornik g. Hrasky. V daljšem strokovnjaškem govoru obravnava to zadevo in nasvetuje konečno, naj se naroči odseku za olepšavo mesta in stavbinskemu odseku, da se hitro posvetujeta in o tej velevažni zadevi za ljubljansko mesto poročata mestnemu zboru. Prišel se je o nasvêtih daljši razgovor, katerega so se vdeležili mestni odborniki: Hribar, Gogola, dr. Vošnjak, gosp. župan in poročevalec Hrasky. Konečno so se nasvêti odseka za olepšavo mesta vsprejeli.

Dr. Moše je potem vprašal, kaj je z mestno hranilnico. Gospod župan je odgovoril, da so se prenarajena pravila predložila ministerstvu in kakor upa, bodo kmalu potrjena.

Mestni odbornik Hribar želi, da kakor hitro se pravila odobré po ministerstvu, naj gosp. župan skliče sejo, da se takoj sklène poslovni red mestne hranilnice, kateri ima potrditi c. kr. dež. vlada.

Mestni odbornik dr. Moše vpraša, kako je s postavu, katero je sklenil deželni zbor kranjski leta 1885, da bi se pridružile nekatere parcele občine šišenske ljubljanskemu mestu.

Gospod župan odgovori, da mu o tem natančneje ni nič znano. Dr. Moše željo izreče, naj bi gospod župan o tej važni zadevi na merodajnem mestu poprašal. Potem se po nasvêtu mestnega odbornika Hribarja javna seja sklène in prične se tajna.

Dnevne novice.

(Sprevodi sv. R. Telesa) vršili so se včeraj v Ljubljani jako slovesno in ob najlepšem vremenu. Prvi sprevod bil je že ob 4. uri zjutraj v Trnovem; vdeležili so se ga g. župan Grasselli, več mestnih odbornikov in učenci mestne šole na barji. Slovesni sprevod v Št. Petru je vodil preč. gosp. kanonik Zamejic. Najveličastnejši je bil sprevod v stolni cerkvi; vdeležili so se ga poveljnik tukajšnji vojaški posadki F. M. L. vitez Keil, deželni predsednik baron Winkler, ces. svetnik Murnik kot na-

mestnik deželnega glavarja, predsednik trgovski zbornici Kušar, predsednik deželnemu sodišču Kočevar, finančni vodja Plahky, finančni prokurator dr. Račič, župan Grasselli itd.

(Premil. gosp. knez in škof dr. Jakob Missia) je povodom petindvajsetletnice svojega mašništva g. županu ljubljanskemu poslal sto goldinarjev za tukajšnje uboge.

(Za pogorelce na Vinici) nabral je gosp. V. Pfeifer mej državnimi poslanci 75 gld.

(Telovadne skupine starejših gospodov.) Odbor „Sokola“ sklenil je v poslednji svoji seji, da bode od 1. oktobra t. l. nadalje, ako se zato oglasi zadostno število vdeležencev, ustanovil več telovadnih skupin za starejše gospode in skrbel jim za sposobne učitelje. Telovadbe v teh skupinah mogli se bodo vdeleževati tudi nečlani društveni proti plačilu primerne pristojbine. Na ta odborov sklep opozarjamo že sedaj vso ono gospodo, kateri je telovadba potreba, s pristavkom, da se zaradi vdeležbe mogó oglašati že sedaj pri odboru „Sokolovem“.

(Umrl) je včeraj v Kamniku graščak in posestnik, občeznani g. Janez Kečel, bivši deželni poslanec itd. N. p. v m.!

(Umrl) je na binkoštno nedeljo Ernest Širca star., trgovec v Žalci. Pokojnik je bil vesten katoličan in vrl rodoljub. N. p. v m.!

(V Žužemberku) ustanovila se je prostovoljna požarna bramba, ki šteje nad 90 članov. Načelnik ji je g. nadučitelj Koncilja.

(Iz Cerkelj) na Dolenjskem se nam poroča: Dne 30. maja potegnili so iz Save neko vtopljenko, ki je bila v vodi okoli tri tedne. Stara je bila od 20 do 30 let, črnih las in imela zgornjo obleko že pokvarjeno. Kjer se pogreša taka oseba, naj se naznani tukajšnjemu župnijskemu uradu.

(Iz Slavine) se nam poroča: V torek dne 29. t. m. smo imeli prav sv. Medarda vreme: soparno solnce, plohe in treskanje. Popoludne je treščilo v Kočah v dimnik Korenove hiše, a strela je odskočila iz dimnika v hram, kjer je spalo majhno dete v zibeli. Otrok ni nič poškodovan. Sreča je, da strela ni prišla v kuhinjo, kjer je bila po tukajšnji navadi zbrana pri ognjišči vsa družina. — Drugo jutro smo videli redke goste. Deset pelikanov je poletavalo po polji in hrastji ob Pivki blizu Prestranka. Postavljali so se v vrsto kot beli vojaki s prostornimi vrečami. Ljudje so se čudili tem neznanim pticem. — V Matonji Vasi se je davica lotila otrok. V eni hiši umrla sta ta teden dva, v drugi eden, več jih je v nevarnosti.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) C. g. Martin Kralj, kapelan pri M. Snežnici, je premeščen k sv. Barbari v Haloze; č. g. J. Muha od sv. Ruperta nad Laškim Trgom v Trbovlje in čast. g. Jos. pl. Pohl iz Trbovelj v Laški Trg.

(V šolskem vrteci) v Celji, ki ga vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, je 50 otročičev.

(Slovanska čitalnica v Trstu) je imela dne 27. maja občni zbor. V novi odbor so bili izvoljeni gg.: Polić Mate, predsednik, Truden A., podpredsednik, Macher J., tajnik in knjižničar, J. Mankoč, blagajnik in gospodar; odborniki pa: Bunc J., dr. Glaser Karol, Kavčič Josip, Viličič Hinko, Vačkovič Gjuro; namestniki: Žvab Lovro, Furlani Ljud. in Strauss Josip.

(„Rudeči križ“) ima v avstrijskih deželah 50.656 rednih, 2601 podpornih in 187 častnih članov. Podružnic šteje društvo 551 s 37.000 društveniki. Društveno premoženje znaša 3.647.440 gld. in se je od lanskega leta za 136.911 gld. 24 kr. pomnožilo. Dohodkov je imelo društvo v minolem letu 108.605 gld. 9 kr., izdatkov pa 50.256 gld. 65 kr. Častnim članom rudečega križa imenovalo je društvo na predlog dr. viteza Arnetha Američanko mis Klaro Barton, ki ima velike zasluge za razširjanje „rudečega križa“.

(Za vinsko razstavo v Trstu) pripravlja c. kr. kmetijska družba v Gorici šestero vin domačih trt.

(Trtna uš) se letos zopet širi v vinogradih okoli Leskovca in Krškega.

(Osepnice) so se prikazale v raški in čateški župniji na Dolenjskem.

Telegrami.

Dunaj, 1. junija. Zbornica poslancev: Trojan s tovariši interpeluje zaradi določbe o poučnem jeziku ljudskih šol v mnogojezičnih srenjah. Zbornica potrdi v nujni obravnavi vladno predlogo o carinski dokladi za

žgane opojne pijače. Potem specijalna debata o davku od špirita.

Praga, 31. maja. Bivši državni poslanec Karol Wolfrum je zjutraj umrl.

Pariz, 31. maja. V današnji zbornični seji je odgovoril Goblet na neko interpelacijo zaradi govora ogerskega ministerskega predsednika pl. Kolomana Tisze o vdeležbi pariške svetovne razstave. Goblet je priznal, da je imel z ozirom na stališče Avstro-Ogerske nasproti razstavi leta 1889 Tisza pravico, da, dolžnost odvrniti ogerske velike obrtnike od razstavne vdeležbe; način pa, kako se je to zgodilo, primoral je Gobleta, da je pozval francoskega veleposlanika na Dunaji, naj na to opozori Kálmokyja, ki je izrazil svoje živo obžalovanje o tem dogodku, odrekal vsak žaljiv namen in izrazil željo, da bi se ohranile izvrstne razmere s Francijo. Tisza se je mej tem izjavil, da se pridružuje temu mišljenju; od Tisze je sedaj odvisno, da razkropi vsako napačno tolmačenje. Goblet je potem razpravljal absolutno mirovne namere francoske politike ter zatrjeval, da red v notranjem ni bil nikdar bolj osiguran, republika nikdar bolj utrjena, nego danes. Dogodek je s tem končan.

Carigrad, 31. maja. Govori se, da bo car to poletje obiskal Kavkaz in od tod odpotoval tudi v srednje azijske pokrajine.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
30.	7. u. zjut.	733.6	11.6	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	734.5	19.2	sl. szap.	del. jasno	
	9. u. zveč.	735.7	16.4	"	"	
31.	7. u. zjut.	736.7	14.6	sl. vzh.	dl. jasno	0.2 dež
	2. u. pop.	735.7	24.2	sl. jzap.	"	
	9. u. zveč.	736.0	18.2	"	"	

V sredo zjutraj megla, čez dan deloma jasno. V četrtek deloma jasno, zvečer se je na severu bliskalo, po noči nekoliko dežja. Srednja temperatura obeh dnij 15.7° in 19.0° C., za 1.1° in 2.4° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

1. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	78 gl. 60 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	80 " 40 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 65 "
Papirna renta, davka prosta	93 " 05 "
Akcije avstr.-ogerske banke	867 " — "
Kreditne akcije	282 " 70 "
London	126 " 60 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 03 "
Cesarški cekini	5 " 95 "
Nemške marke	62 " 05 "

Prevelike žalosti potrti naznanjajo podpisani vsem sorodnikom in sočutnim prijateljem, da je preljubljeni in nepozabni oče, oziroma ded in tast, gospod

JANEZ KECCEL,

vitez reda božjega Groba, častni stotnik varaždinske garde, predsednik veteranskemu društvu „prestonaslednik Rudolf“ v Kamniku, častni predsednik veteranskemu društvu v Domžalah, častni član dunajske prostovoljne rešilne družbe, član mnogih drugih društev i. t. d.

v četrtek dne 31. maja ob 1/4 12. uro dopoludne prejemši sv. zakramente za umirajoče mirno v Gospodu zaspal v 48. letu svoje dobe.

Zemski ostanki druzega ranjcega se bodo v soboto dne 2. junija ob 10. uri dopoludne svečano blagoslovili ter v lastno rakev položili k večnemu počitku.

V Kamniku, dne 31. maja 1888.

Marija Kecel,
soproga.

Terezina Hermann rojena Kecel, hči. — Josip Hermann, c. k. topniški polkovnik in predstojnik 7. oddelku vis. c. kr. drž. vojnega ministerstva, zet. — Ivan Hermann, vnuk.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svoje dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobami zastonj in franko.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenilke na zahtevanje.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislavodami največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravljaj kisline v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislavoda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrođovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke krsti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem prostu vse nesnagne. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enečih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenilke razpošilja zastonj in franko kopališče radenske statine na Štajerskem.

(8) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plantz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Razglas.

Ker se počne žetev, c. k. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci vse p. n. gospode kmetovalce vljudno opozoruje, da zavaruje ona zraven hiš in vsakaterrega pohištva, strojev, živine itd. tudi pridelke na njivah in senožetih zoper požar pod mogočno ugodnimi pogoji.

Dotična vprašanja se vljudno vselej razjasnijo v zavarovalničnih pisarnah (Gradec, Sackstrasse št. 20) kakor pri glavnih zastopništvih v Celovci in v Ljubljani in pri vsakem okrajnem zastopniku, kjer se tudi zavarovalne ponudbe sprejemajo.

C. k. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)

(1)